

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 209/2018-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Klaudia Azariová, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 95/2013 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 95/2013

v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 585,75 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiatpäť centov) na účet advokátskej kancelárie AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 209/2018-21 z 26. apríla 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 95/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 28. júna 2013 na okresnom súde návrh na začatie konania o zvýšenie výživného na maloletú dcéru [REDACTED] (ďalej len „maloletá“), ktorým sa domáhala zvýšenia výživného, ktoré je otec maloletej povinný platiť na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku okresného súdu sp. zn. 19 C 136/2008 zo 6. marca 2009, prostredníctvom okresného súdu.

Sťažovateľka podrobne popísala doterajší priebeh napadnutého konania s tým, že na siedmom pojednávaní, ktoré sa konalo 26. júna 2014, bol vyhlásený rozsudok. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie sťažovateľka aj otec maloletej.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 8 CoP 355/2014 z 27. februára 2015 zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil vec na ďalšie konanie s odôvodnením, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je zmätočné a nezrozumiteľné.

Dňa 14. decembra 2015 podala sťažovateľka na okresnom súde sťažnosť na postup okresného súdu, v ktorej namietala prieťahy v konaní. Predseda okresného súdu sťažovateľke oznámil, že postup konajúceho súdu javí známky nesústredenosti a neefektívneho konania, čo spôsobuje prieťahy v konaní, a že prijme opatrenia, aby do budúcnosti okresný súd vo veci konal plynulo a bez prieťahov.

Dňa 17. februára 2016 podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote. O tejto jej sťažnosti ústavný súd rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016, v ktorom vyslovil, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom v konaní porušené boli, prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 500 € a aj náhradu trov konania.

Sťažovateľka v sťažnosti zároveň uviedla, že ďalšie pojednávania sa uskutočnili 26. apríla 2016, 25. mája 2016 a 31. mája 2016, avšak boli odročené. Až na pojednávaní 21. júna 2016 bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd rozhodol o zvýšení výživného zo strany otca maloletej. Proti rozsudku podal odvolanie otec maloletej.

O odvolaní rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 7 CoP 182/2016 z 31. januára 2017 tak, že znova zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil vec na ďalšie konanie s odôvodnením, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je zmätočné a nezrozumiteľné.

Podľa tvrdenia sťažovateľky ďalšie tri pojednávania boli odročené, jedno pojednávanie zrušené z dôvodu mimoriadnych udalostí na okresnom súde a ako ďalej v sťažnosti uvádza, *«pojednávanie vytýčené na deň 07.11.2017 o 13:30 hod. bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti vec pojednávajúcej sudkyne a bolo vytýčené ďalšie pojednávanie na deň 12.12.2017. Ani pojednávanie vytýčené na deň 12.12.2017 sa neuskutočnilo a bolo odročené z dôvodu doplnenia dokazovania súdom na neurčito.*

Od podania návrhu na začatie konania dňa 28.06.2013 uplynuli už vyše štyri roky, pričom vo veci nie je stále právoplatne rozhodnuté. Poukazujeme tiež na skutočnosť, že v čase podania návrhu dňa 28.06.2013 sťažovateľka svoj návrh na zvýšenie výživného odôvodnila aj skutočnosťou, že maloletá nastúpila na II. stupeň základnej školy, s čím sú spojené zvýšené výdavky oproti obdobiu, kedy bolo naposledy určené výživné a kedy maloletá navštevovala predškolské zariadenie. V súčasnosti však už maloletá navštevuje strednú školu, s čím sú pochopiteľne spojené ešte vyššie výdavky, napriek tomu doposiaľ nie je právoplatne rozhodnuté o návrhu zo dňa 28.06.2013.

V tomto konaní ide o zvýšenie výživného na maloletú, preto sú podľa nášho názoru takéto prietahy v konaní neprípustné, keďže v každom konaní musia byť záujmy maloletého dieťaťa zohľadnené na prvom mieste.

Ako vyplýva z vyššie popísaného skutkového stavu v tejto sťažnosti, v postupe Okresného súdu Košice I sú obdobia, kedy nevykonáva žiadnu činnosť, ktorá by smerovala k skončeniu konania alebo nevykonáva dostatočne potrebnú aktivitu a úkony na právoplatné skončenie veci.

Podľa nášho názoru sú prietahy v konaní spôsobené jednak nečinnosťou súdu ako aj jeho nesprávnym postupom.

... Ako bolo uvedené, sťažovateľka využila prostriedky na nápravu a sťažnosťou adresovanou predsedovi Okresného súdu Košice I sa domáhala odstránenia prietahov v konaní. Predseda Okresného súdu Košice I oznámením zo dňa 06.12.2017 oznámil výsledok prešetrenia sťažnosti vo veci sp. zn. 21 P/95/2013, t. j. sťažovateľka sa na základe predmetného oznámenia dozvedela o porušení svojho práva.

Z odpovede predsedu Okresného súdu Košice I: „Aj keď súd vo veci nariaďuje pojednávania a vykonáva dokazovanie, jeho postup vzhľadom na rozhodnutia odvolacieho súdu je neefektívny a nesústredený, čo v konečnom dôsledku spôsobuje zbytočné prieťahy v konaní. Na základe vyššie uvedeného hodnotím Vašu sťažnosť ako dôvodnú. Za vzniknuté prieťahy sa Vám ospravedlňujem a prijal som opatrenia, aby v budúcnosti k podobným situáciám nedochádzalo.“

... Skutočnosť, že sťažovateľka sa od podania žaloby v roku 2013 do dnešného dňa nedokáže domôcť právoplatného meritórneho rozhodnutia a to aj za okolnosti, že ide o konanie, ktoré sa týka záujmov jej maloletej dcéry, pričom sa nejedná o zvlášť zložitý spor, spôsobila stratu dôvery v súdy a súdny systém Slovenskej republiky a ich význam. A to vzhľadom aj na skutočnosť, že ani po vyslovení porušenia jej základných práv postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 21 P/95/2013 Nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. III ÚS 210/2016, ktorým Ústavný súd zároveň prikázal Okresnému súdu Košice I. aby v konaní sp. zn. 21 P/95/2013 konal bez zbytočných prieťahov, nedošlo k právoplatnému ukončeniu veci a odstráneniu stavu právnej neistoty...».

3. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľka domáha toho, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ďalej sa sťažovateľka domáha aj toho, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov a aby jej priznal finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € a úhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania. Za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. 1 SprV 355/2018 z 30. mája 2018 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 29. júna 2018.

4.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol podrobnú chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„Súd v prejednávanej veci od roku 2016 nekoná plynulo, sústredene a efektívne. V konaní sú obdobia, kedy bol súd absolútne nečinný a dvakrát zrušené rozhodnutie súdu s príslušným odôvodnením svedčí o neefektívnej činnosti súdu. K predlžovaniu konania však prispievajú aj samotní účastníci konania, ktorí nerešpektujú pokyny súdu, nepredkladajú potrebné listinné dôkazy, resp. predkladajú podľa vzniknutej situácie vždy nové dôkazy. Preto aj túto skutočnosť navrhujem zohľadniť pri rozhodovaní o sťažnosti.“

Sťažovateľka v minulosti dvakrát podala sťažnosť na prieťahy v konaní podľa zák. č. 757/2004 Z. z. (14.12.2015 a 8.11.2017). Predseda súdu v oboch prípadoch vyhodnotil podanú sťažnosť ako dôvodnú.

Súhlasím, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

4.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom podaní k uvedenému vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedla:

«S tvrdením Okresného súdu Košice I, že účastníci konania nerešpektujú pokyny súdu a sami prispievajú k predlžovaniu konania, si dovoľujeme nesúhlasiť. Máme za to, že nemožno považovať za nerešpektovanie pokynov, ak sa spomínané pokyny týkajú uloženia povinností, ktoré nemajú žiadnu oporu v zákone, prípadne ak súd ukladá sťažovateľke povinnosť preukazovať skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe, potreba ich preukazovania nevyplýva z povinnosti uloženej súdom prvej inštancie vyjadrenej odvolacím súdom v zrušujúcom rozsudku, či povinnosť podrobne preukazovať svoje pomery a pomery dieťaťa, pričom druhému účastníkovi takúto povinnosť neukladá.

Sme toho názoru, že sťažovateľka predkladala dôkazy, návrhy na vykonanie dôkazov ako aj reagovala na vyjadrenia odporcu včas, a svojím konaním neprispela k predĺženiu uvedeného konania.

Prvé pojednávanie v uvedenej právnej veci po jej vrátení Krajským súdom v Košiciach súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (rozsudok KS KE sp. zn. 7CoP/182/2016 zo dňa 31.01.2017) sa uskutočnilo dňa 06.06.2017. Podaniami zo dňa 12.06.2017 a 15.06.2017 sťažovateľka predložila svoje návrhy na vykonanie dôkazov ohľadom majetkových pomerov odporcu, predložila aj ďalšie dôkazy - daňové priznanie spol.

██████████ za rok 2016, ktorej je jedinou spoločníčkou a konateľkou, taktiež predložila čestné vyhlásenie svojich rodičov o tom, že jej finančne prispievajú na náklady na maloletú, vyjadrila sa ku zmene pomerov od posledného rozhodnutia o výške výživného na maloletú, predložila rozsudok tunajšieho súdu, ktorým naposledy rozhodol o výživnom na maloletú, a taktiež sťažovateľka ku dňu svojho podania predložila listinné dôkazy ohľadom výdavkov na maloletú. Uvedené podania a prílohy na 2 CD nosičoch sme predložili v mene sťažovateľky súdu ako aj protistrane.

Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 02.08.2017, právna zástupkyňa odporcu predložila súdu okrem daňového priznania odporcu za rok 2016 aj Dohodu o ukončení pracovného pomeru odporcu s ██████████ ku dňu 31.08.2017.

Napriek tomu, že navrhovateľka predložila všetky svoje návrhy na vykonanie dôkazov už dňa 15.06.2017, reagovala na dôkazy predložené odporcom včas tak, aby súd mohol rozhodnúť na najbližšom pojednávaní (napr. vyjadrenie zo dňa 17.07.2017) súd prvej inštancie vo veci doposiaľ nerozhodol a pojednávanie zo dňa 27.6.2018 bolo znova odročené na deň 15.08.2018 za účelom vyžiadania si stanoviska od ██████████ k okolnostiam ukončenia pracovného pomeru odporcu, ako aj ku skutočnostiam či v danom období bola iná pracovná pozícia, ktorú mohol odporca vykonávať a za akú mzdu. Zároveň súd prvej inštancie znova zaviazal sťažovateľku preukázať výdavky na maloletú a výdavky spol. ██████████ zahrnuté v nákladoch daňového priznania.

Z vyššie uvedených argumentov je zrejmé, že neustále predlžovanie konania nebolo zapríčinené navrhovateľkou ako účastníkom konania, navrhovateľka predložila návrhy na vykonanie dokazovania ako aj ďalšie dôkazy včas, včas reagovala aj na dôkazy predložené odporcom, ale k predlžovaniu konania dochádza v dôsledku nesústredeného a neefektívneho postupu súdu. Neefektívny a nesústredený postup spočíval napríklad v tom, že súd až takmer po roku od vedomosti o tom, že odporca ukončil pracovný pomer vo ██████████ ide vykonať dokazovanie dopytom na ██████████ za účelom objasnenia skutočnosti, či sa odporca vzdal bez objektívnych dôvodov príjmu plynúceho z ██████████ V súlade s čl. 6 CMP... vyjadrujeme názor, že pokiaľ súd mal za potrebné vykonať takéto dôkazy, za účelom zistenia skutočného stavu veci bolo povinnosťou súdu zabezpečiť vykonanie uvedeného dôkazu včas a bez toho či by takéto dôkazy navrhla alebo nenavrhl

vykonať sťažovateľka, pričom od pojednávania 02.08.2017, kedy sa súd o ukončení pracovného pomeru odporcu dozvedel, mal k dispozícii dostatočný časový priestor.

Neefektívny postup súdu spočíval aj v tom, že súd sťažovateľke ukladal povinnosti preukazovať skutočnosti, ktorých preukazovanie ani nebolo súdu prvej inštancie uložené v rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 31.01.2017, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Navyše predkladanie týchto dôkazov nemalo žiaden význam pre rozhodnutie vo veci samej a ich predloženie nevyžaduje Zákon o rodine ani iné právne predpisy Slovenskej republiky.

Takisto sme toho názoru, že v priebehu celého konania prebiehajúceho na Okresnom súde Košice I bolo porušené jedno zo základných práv sťažovateľky, a to právo na rovnaké postavenie v konaní, ktoré je garantované čl. 47 ods. 3 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky a ktoré je súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu. K porušeniu tohto základného práva sťažovateľky došlo postupom Okresného súdu Košice I, a to tým spôsobom, že zo strany súdu boli sťažovateľke opakovane ukladané povinnosti na podrobné preukazovanie jej majetkových pomerov a odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom odporcovi takéto povinnosti ukladané neboli, navyše súd nezaviazal odporcu na preukázanie jeho tvrdení ani v takých prípadoch, kedy išlo o jasné a zreteľné znížovanie a zatajovanie príjmov za účelom nepriznania výživného pre maloletú v požadovanej výške.

Takisto by sme chceli poukázať na skutočnosť, že dĺžka súdneho konania prispela aj ku skutočnosti, že odporca mal priestor a čas postupne vykonávať úkony smerujúce k zníženiu svojich príjmov, resp. majetku (napr. v marci 2016 daroval spoluvlastnícky podiel k predmetnej nehnuteľnosti na [REDAKOVANÉ] ulici svojej matke, pričom svoje počínanie odôvodnil slovami: „... potom, ako sa moja matka dozvedela o požadovanej výške výživného zo strany navrhovateľky, trvala na prepise spoluvlastníckeho podielu odporcu na ňu, nakoľko reálne výnosy z prenájmu tejto nehnuteľnosti stále patrili iba jej a nechcela, aby bol otec z toho dôvodu zaťažovaný zvýšeným platením výživného... až napokon odporca bez objektívnych dôvodov ukončil svoj pracovný pomer vo [REDAKOVANÉ] dohodou o skončení pracovného pomeru.

Aj napriek týmto skutočnostiam však porušovateľ základného práva svojím postupom neustále poskytuje ochranu odporcovi a nie maloletej, ktorej záujmy by mali byť v tomto konaní prvoradá. Týmto poukazujeme na nerovné postavenie účastníkov pred súdom.

Porušovateľ základného práva a slobody v celom konaní takisto neberie do úvahy ani nami uvádzaný argument, že výživné má v zmysle ustanovenia § 62 ods. 5 Zákona o rodine prednosť pred inými výdavkami rodičov. Z tohto dôvodu sme boli nútení neustále sa zaoberať vo svojich podaniach a na pojednávaniach poukazovaním na nadštandardné výdavky odporcu... Skutočnosť, že takéto výdavky v žiadnom prípade nemôžu mať prednosť pred výživným vyplýva priamo zo Zákona o rodine, a teda súd by ju mal v zmysle zásady „iura novit curia“ poznať.

Takisto by sme na záver chceli opätovne zdôrazniť, že v tomto konaní ide o záujem maloletej, ktorý má byť za každých okolností na prvom mieste, čo je ustanovené nie len Zákonom o rodine či inými právnymi predpismi Slovenskej republiky, ale aj takým dokumentom medzinárodného významu, akým je Dohovor o právach dieťaťa (1989). Máme za to, že všetky odôvodnené potreby maloletej boli v tomto konaní podrobne preukázané, navyše z dôvodu nesústreďenej a neefektívnej činnosti súdu a predlžovania konania sťažovateľka je v zásade každý jeden rok stavaná do pozície, že musí preukazovať výdavky na maloletú, čo sťažovateľka už považuje prinajmenšom za šikanózne.

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam, ako aj napriek tomu, že všetky právne predpisy a takisto aj judikatúra sú na strane sťažovateľky a maloletej, sťažovateľka sa nevie domôcť svojich práv, dochádza k prevrátenej aplikácii právnych predpisov, kde ochrana je poskytovaná odporcovi, a to tak postupom súdu, ako aj jeho nečinnosťou, pričom ochrana dieťaťa je ohrozená.»

Právna zástupkyňa sťažovateľky ústavnému súdu navrhla, aby priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, a to za 3 úkony právnej služby spolu v sume 585,75 €.

Taktiež vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

6. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z prehľadu vo veci vykonaných úkonov v období po náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016 vyplýva:

- dňa 17. augusta 2016 bol spis s opravným prostriedkom predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 31. januára 2017 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na nové konanie,
- pojednávanie nariadené na 23. máj 2017 bolo zrušené bez uvedenia dôvodu,
- pojednávanie nariadené na 6. jún 2017 bolo odročené z dôvodu predloženia dôkazov zo strany sťažovateľky,
- pojednávanie nariadené na 2. august 2017 bolo odročené z dôvodu predloženia dôkazov zo strany právnej zástupkyne otca maloletej,
- pojednávanie nariadené na 26. september 2017 bolo odročené z dôvodu neúčasti sťažovateľky a jej právnej zástupkyne na 7. november 2017,
- pojednávanie nariadené na 7. november 2017 bolo odročené na 12. december 2017 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne,
- pojednávanie nariadené na 12. december 2017 bolo zrušené z dôvodu vykonania dôkazu, a to vyžiadania dokladov od bankových inštitúcií,
- pojednávanie nariadené na 24. apríl 2018 bolo odročené z dôvodu nahlásenej bomby na okresnom súde na 27. jún 2018,
- pojednávanie nariadené na 27. jún 2018 bolo odročené z dôvodu vyžiadania si stanoviska okresného súdu od bývalého zamestnávateľa otca maloletej.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 95/2013 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napriek tomu, že ústavný súd už svojím nálezom č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016 vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní a prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez prietahov.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

10. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej

neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

12. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

13. Ešte pred samotným preskúmaním a vyhodnotením posudzovanej veci z pohľadu uvedených kritérií treba poznamenať, že keďže ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016 už vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, v danom prípade do úvahy prichádza posudzovanie prípadného ďalšieho porušenia tohto základného práva (ale aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) len za časové obdobie od ostatného rozhodnutia ústavného súdu, t. j. od 17. augusta 2016 (I. ÚS 11/00).

14.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o zvýšenie výživného pre maloleté dieťa nie je po faktickej ani právnej stránke zložitú, ide o štandardnú a stabilnú súčasť rozhodovacej činnosti prvostupňových súdov.

14.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmanom konaní po rozhodnutí ústavného súdu č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka neprispela v tomto období svojím správaním k priet'ahom v konaní.

14.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie tohto konania viac ako 5 rokov je už samo osebe neprimerané, a to napriek tomu, že ústavný súd už svojím nálezom č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016 prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez prietáhov.

Z hľadiska prietáhov v konaní ústavný súd konštatuje, že z prehľadu procesných úkonov síce na prvý pohľad nevyplývajú žiadne markantné obdobia nečinnosti okresného súdu, ktoré by bolo možné pripočítať na jeho ťarchu, s výnimkou obdobia od decembra 2017 do apríla 2018 (4 mesiace), keď okresný súd nevykonal žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci.

Ústavný súd však v postupe okresného súdu v posudzovanom období zistil opakovanú neefektívnu a nesústredenú činnosť, kvôli ktorej sa konanie tiež neúmerne predĺžilo. Okresný súd síce na prvý pohľad nariad'oval vo veci pojednávania, avšak aj napriek tomu, že konal o zvýšení výživného, podkladom pre rozhodnutie ktorého je aj zistenie majetkových a príjmových pomerov rodičov maloletej, okresný súd bez toho, aby si tieto ich pomery zisťoval a v dôsledku plynutia času ich aktualizoval ešte pred pojednávaním vyžiadanim príslušných správ či už od samotných účastníkov konania, alebo od ich zamestnávateľov, nariad'oval pojednávania, ktoré následne práve kvôli nezisteniu aktuálneho stavu príjmov účastníkov konania na účely tohto došetrenia potom odročoval (napr. pojednávanie konané 6. júna 2017, 2. augusta 2017, 12. decembra 2017, ale aj 27. júna 2018), v dôsledku čoho sa konanie tiež predĺžilo.

Okresný súd sám uznal, že jeho postup v napadnutom konaní javí známky nesústredenosti a neefektívnosti, čo napokon bolo aj jedným z dôvodov zrušenia rozsudku okresného súdu z 21. júna 2016 krajským súdom.

15. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

16. Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože k uvedenej nečinnosti, a teda k prietahom, nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania sťažovateľky, ale predovšetkým v dôsledku nečinnosti okresného súdu. Ústavný súd pritom už opakovane uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietahov.

17. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

18. Vzhľadom na to, že ústavný súd už svojím nálezom č. k. III. ÚS 210/2016-35 zo 17. augusta 2016 prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez zbytočných prietahov, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde. Na základe uvedeného ústavný súd o tomto návrhu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

IV.

19. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 6 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä že v napadnutom konaní ide o rodinnoprávnu vec, ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku.

Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti

s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä aj na povahu veci, považuje za primerané priznať sumu 2 000 €. Okrem uvedeného ústavný súd osobitne prihliadol aj na to, že v napadnutom konaní už raz musel vysloviť porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov, napriek tomu postup v danej veci nebol organizovaný tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

20. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu z 29. júna 2018). Za tri úkony vykonané v roku 2018 patrí odmena v sume trikrát po 153,50 € a režijný paušál v sume trikrát po 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

Na základe uvedeného preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 488,13 €. K uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 97,62 €, a preto celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 585,75 € (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

21. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2018